

opinie

Brief van de hoofdredacteuren

Met het 'typisch menselijke' onderscheiden we ons van AI

Deze week presenteerde onze uitgever, DPG Media, haar jaarverslag over 2025. Een week daarvoor was het al de beurt aan de redacties, die hun eigen journalistieke jaarverslag presenteerden.

Wat redacties en uitgever benadrukken in hun rapporten is het belang van 'menselijke' journalistiek in tijden waarin kunstmatige intelligentie (AI) aan een snelle opmars bezig is. Zeker, AI kan redacties werk uit handen nemen. Maar alleen zodat we méér tijd en ruimte overhouden om ons bezig te houden met dat wat alleen mensen kunnen.

Daarbij geldt als strikte voorwaarde dat AI de meest essentiële brandstof van onze journalistiek – het vertrouwen van ons publiek – niet in gevaar mag brengen.

Wie bijvoorbeeld vergeet het werk van een machine te controleren, betaalt daarvoor een hoge prijs, zoals Peter Vandermeersch ('fellow' bij uitgeverij Mediahuis) recent merkte. Hij liet rapporten samenvatten door een chatbot en vergat de citaten die hij daaruit gebruikte te controleren. Vandermeersch schreef ook een aantal opiniestukken voor *Trouw*. Daarin troffen we gelukkig geen verzonnen citaten aan. Wel vonden we dit vooral een goede aanleiding om ons beleid voor ingezonden opiniestukken flink aan te scherpen.

We laten auteurs vanaf nu standaard weten dat zij AI alleen voor tekstcorrecties en/of vertalingen dienen te gebruiken. Wie een artikel naar onze opiniereactie

**Wie een artikel naar
Opinie stuurt,
geeft te
kennen zélf de
auteur te zijn**

Wendelmoet Boersema
en Karel Smouter

stuurt, geeft daarmee te kennen zélf de auteur te zijn van het artikel.

Intussen staan we als krant ook voor de opgave middelen te vinden om oplopende kosten te financieren. Tegelijk willen we ook blijven investeren in onze journalistiek. Dat betekent soms ook dat we ergens op moeten besparen.

Zo verschijnen er sinds deze week wat minder filmrecensies dan voorheen. We verbreden tegelijk op donderdag ons aanbod van recensies, met recensies van series en podcasts. Natuurlijk blijven we wel over film schrijven, een bloeiende kunstvorm die zich op een steeds groter en jonger publiek kan verheugen. Maar we kiezen vaker voor een achtergrondverhaal of interview in plaats van een recensie.

Besparen om te kunnen investeren betekent ook dat er soms iets uit de krant verdwijnt. Denk aan de beurskoersen, die begin dit jaar verdwenen. Hetzelfde geldt voor het TV-aanbod, dat we vanaf dit weekend wat minder uitgebreid publiceren. Al deze informatie is immers óók eenvoudig gratis online te vinden. Daarmee bieden we dus weinig meerwaarde.

Waarom we ons nog wél onderscheiden: puzzels die je nergens anders kunt vinden. Dat blijven we dan ook doen, al verandert er ook aan dat front het een en ander.

Na jarenlange trouwe dienst houdt Fred Hoekstra, maker van de MixPuzzel, ermee op. Oud-hoofdredacteur en puzzelmaker Jaap de Berg – dit jaar 70 (!) jaar verbonden aan onze krant – gaf daarnaast bij ons aan de frequentie van zijn Kruiswoordtest te willen verlagen.

Hij maakt met ingang van vandaag één wekelijkse, paginagrote puzzel met daarin opgaven die aansluiten bij de actualiteit. Doorde week brengen we voortaan elke dag een nieuwe, speciaal voor *Trouw* gemaakte actuele filippine, en een extra logische puzzel. Daarnaast is er natuurlijk nog de Puzzelfit-app, gratis voor abonnees. Puzzels zullen nog wel even blijven. Want ook dát is typisch menselijk: de wil om te spelen.

Ad van Nieuwpoort is predikant in de Haagse Duinzichtkerk en schrijver. Onlangs verscheen van zijn hand *Buig niet, Bijbels tegengif voor nu*.

Durven we op te staan tegen politiek die ons de afgrond in helpt?

Het verhaal van Pasen gaat in de kern over moed, betoogt Ad van Nieuwpoort. En niet in de 'spierballen-zin', maar in de zin van bewogen raken.

Als we iets nodig hebben deze dagen, dan is het wel Pasen. Paasverhalen zijn vanouds geschreven om in de crisis mensen een hart onder de riem te steken. De Paasverhalen in de Bijbel komen voort uit het kernverhaal van de uittocht van volk Israël uit Egypte. En dat is niet zozeer een historisch verifieerbare geschiedenis, maar een verhaal met een universele zeggingskracht. Het gaat over mensen die zuchten onder de knoet van een tiran die er alles aan doet om degenen die hij ziet als een bedreiging voor zijn macht te vernederen en te ontmenselijken. En de grote vraag is wie de moed heeft om deze Tiran aan te spreken.

In het kernverhaal van Pasen is het de gebrekkige Mozes die geroepen wordt om het tot slaaf gemaakte volk een uitweg te bieden uit het land dat stijf staat van de angst. Het mooie van dit verhaal is dat het gaat om moed. En dan niet zozeer in de 'spierballen-zin', maar meer in de zin zoals in het Duits over *Mut* gesproken wordt. *Mut* heeft niet zozeer te maken met dapperheid of kracht, maar met het bewogen raken van het 'gemoed'.

Nieuwe inzichten scheppen
Het is wat de wijsgerig theoloog Paul Tillich bedoelt met de 'moed om te zijn'. Het is de moed die voortkomt uit de hoop dat ondanks onze ang-

sten en wanhoop er toch verandering mogelijk is. Moed in die zin is ook een politieke deugd omdat het blijkt geeft van de politieke bereidheid onrecht tegen te gaan.

De filosoof Joke Hermesen schrijft in haar laatste boek *Tijd is hoop*: 'De moed die nodig is om dat onrecht te adresseren en tegen de heersende opinie in te gaan, is uiteraard niet zonder risico's.' In plaats van reeds

*Heb de moed om de
waarheid te zeggen,
met gevaar voor eigen
positie of leven*

geaccepteerde meningen te vertolken moet de moed opgebracht worden om kritische inzichten naar voren te brengen, die je positie in de samenleving in gevaar kunnen brengen.

De oude Grieken gebruikten hiervoor het begrip *parrèsia* dat zoïets als 'vrijheid van spreken' betekent of vrij vertaald: 'vrijmoedigheid'. De Franse filosoof Michel Foucault bliet in zijn *De moed tot waarheid* het begrip *parrèsia* nieuw leven in en benoemde het als 'de moed om de waarheid te zeggen, met gevaar voor eigen positie of leven, in naam van een hoger ethisch principe'. De *parrèsia* is iemand die vrijmoedig spreekt, zelfs wanneer het gevaarlijk is, omdat hij gelooft dat de waarheid belangrijker is dan persoonlijke veiligheid. Moed in deze zin betekent dus ook de vaardigheid om 'nee' te kunnen zeggen.

Dit vermogen om 'nee' te zeggen is niet alleen een voorwaarde voor

Schoolprent van de
Bijbelse figuur Daniël
aan het hof van koning
Nebukadnezar.